

Nemzetiségi szószólók a Parlamentben

Júniusi lapszámunkban bemutattuk Olvasóinknak Ritter Imre magyarországi német parlamenti képviselőt, Kissné Köles Erika szlovén, Giricz Vera ruszin és Paulik Antal szlovák szószólók terveit, elképzeléseit az elkövetkezendő parlamenti ciklusra. Folytatjuk a nemzetiségi szószólók bemutatását e számunkban, és terveink szerint folyamatosan nyomon követjük tevékenységüket.

Bajtai László felvételei

Szuperák Brigitta ukrán nemzetiségi szószóló:

– Az országgyűlési szószóló jogintézménye az elmúlt négy évben bizonyította létjogosultságát: a szószólók munkája több területen is eredményes volt.

Mit tart az eredmények közül a legfontosabbnak?

– Azzal szerintem a többiek is egyetértenek, hogy a legnagyobb eredmény a nemzetiségeknek szánt támogatási összegek évről évre történő növekedése. A 2014-es költségvetési támogatásokhoz képest, ami kevesebb, mint 4 milliárd forint volt, a 2018-as költségvetésben már közel 10,5 milliárd ez az összeg.

Ugyancsak sikerként könyvelhetjük el, hogy a bizottság több törvény, miniszteri és kormányrendelet módosítását kezdeményezte, amelyeket a parlamenti tárgyalásokat követően elfogadtak, beépítettek a jogszabályba.

– Milyen kapcsolatban állt és fog állni azzal a nemzetiségi közösséggel, amely a Parlamentbe küldte? Kap municiót, ötleteket, kéréseket az országos önkormányzat közgyűlésétől? Milyen formában él ez a kapcsolat? Kétoldalú? Beszámol-e a közösségnek a végzett munkájáról?

– A visszajelzések és saját megítélésem szerint kapcsolatomban az ukrán nemzetiségi közösség tagjaival, vezetőivel rendkívül jónak mondható.

Már több mint tíz éve vagyok cselekvő tagja a magyarországi ukrán közösségnek, az elmúlt négy esztendőben az Ukrán Országos Önkormányzat képviselőjeként láttam el feladataimat.

Szoros munkakapcsolatban vagyok az Országos Önkormányzattal, rendszeresen az információcsere. Jó kapcsolatot tartok fenn, együttműködök az ukrán nagykövetséggel és a konzulátussal, az ukrán helyi önkormányzatokkal.

Törvény ugyan nem kötelezi a szószólót arra, hogy az általa végzett tevékenységről beszámoljon, de az Ukrán Országos Önkormányzat Közgyűlése

lehetőséget biztosít erre. Előzetes egyeztetést követően szívesen teszek eleget ennek a felkérésnek.

– Melyik területen kíván aktívan dolgozni az elkövetkező választási ciklusban? Önkormányzatok, költségvetés, oktatás, külügy, civilek, más? Hol lát a maga területén tennivalókat?

– Ha valaki komolyan veszi a hivatását, úgy gondolom a legfontosabb feladata az, hogy nemzetisége érdekeit képviselje, amennyiben szükséges, akkor az összes felsorolt területen.

– Kérjük, mutakozzon be röviden olvasóinknak.

– Első diplomámat a Munkácsi Tanítóképző Tanintézetben szereztem, ezt követően felvételt nyertem a Prikárpátszkij Sztefánik Vászil Tudományegyetemre, s diplomaszerezés után, a Nyíregyházi Főiskolára jártam, ahol közgazdászként szereztem meg harmadik diplomámat. 2006-2007-ben fejlesztőpedagógusként a Nyíregyházi Városüzemeltetési Kft-nél dolgoztam, majd projektmenedzserként és a Közösségi Ház vezetőjeként 2015-ig a Nyíregyházi Human-Net Alapítványnál dolgoztam. 2014-től idén május 7-ig az Országos Ukrán Önkormányzat képviselője voltam, és 2015-től az ukrán nemzetiségi szószóló munkatársaként tevékenykedtem.

– Változtat-e eddigi munkáján, folytatja-e elődje tevékenységét vagy új feladatokkal kezdi a parlamenti munkát?

– Az életben mindig minden változik, nincs ez másként a politikában sem. Egy felgyorsult világban élünk, ahol naprakésznek kell lenni és alkalmazkodni az állandóan változó helyzetekhez, kihívásokhoz. Jelenleg nem felhőtlen a viszony Ukrajna és Magyarország között (igaz már látszódnak jelek a közeledésre), így arra kell most nagy energiákat fordítani, hogy ezen az állapoton változtassunk: baráti, kölcsönös együttműködésen alapuló viszony jöjjön létre a két ország között.

Hogy folytatom-e az elődöm által megkezdett munkát? Erre most sem határozott igent sem biztos nem tudok mondani. Ahhoz előbb alaposan át kell tekintenem, hogy vannak-e esetleg olyan projektek, amelyek félbemaradtak. Miután ez megtörtént, leülök egyeztetni a magyarországi ukránok

vezetőivel, hogy közösen alakítsuk ki azt a programot, amit az előttünk álló választási ciklusban meg is valósítunk.

Dr. Rónayné Szlaba Ewa lengyel nemzetiségi szószóló:

A 2018. április 8-i országgyűlési választásokon 210, az Országos Lengyel Önkormányzat listájára leadott szavazattal a lengyel nemzetiség új parlamenti szószólójának dr. Rónayné Szlaba Ewa Mariát választották meg. Vele beszélgettünk terveiről:

Amikor 2014-ben a parlamenti szószólók megkezdhették munkájukat, a fő feladat elsősorban a jogi háttér biztosítása, az ebben való közreműködés, a nemzetiség képviselője volt az országgyűlésben. A sok munka közül egy másik feladat a Lengyel- és Magyarország közötti kapcsolattartás, ez elődöm érdeme. Véleményem szerint a szószólói munkának két ágazatból kell állnia. Egyrészt a saját nemzetiség javára működni (ide tartozik a parlamenti munka is), másrészt az előbb említetteken kívül az együttműködés és kommunikáció biztosítása a nemzetiség képviselőivel. Az eddigi eredmények után nálam ez hangsúlyosabb szerepet fog kapni a korábbihoz képest.

Szoros kapcsolatban állok azzal a közösséggel, amely a parlamentbe küldött. A Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti, hogy a szószóló részt vehet a közgyűlésen. Élni fogok ezzel a lehetőséggel jobban, mint az elődöm. Amikor csak tudok, részt veszek majd a közgyűlésen, mert azt vallom, hogy a jó munkának az együttműködés az alapja. Azért indultam és kaptam a felkérést, mert bizalmat szavaztak nekem az emberek, biztosítottak támogatásukról. Élvezem a bizalmukat, és fontosnak tartom megőrzését.

Mindjárt a tevékenységem elején találkozót szerveztem a képviselőházban a lengyel önkormányzatok és nagyobb egyesületek elnökeivel, hogy meghallgassam, mit várnak tőlem. Így pontosabban, célirányosabban tudom végezni a munkámat. Tudom például, hogy a lengyel óvoda kérdését még nem oldottuk meg, holott ezzel a kollégánóm is foglalkozott már. Nincs önálló óvodánk, csak óvodai csoportunk. Mivel szórványban élünk, még Budapesten belül is nagyok a távolságok, ami megnehezíti a helyzetet. Bármelyik helyen létesülne is, sokak számára utazással járna – ennek ellenére keresem a megoldást. A szakpedagógus biztosítása is gondot jelent, nincs lengyel óvónőnk, ezért magyar-lengyel óvoda létesítésében is gondolkodunk. Sok lengyel kismama él itt, mert ide jött a család, Magyaror-

szágon vállaltak munkát, ők pedig otthonaikban egyedül vannak a kisbabával. Nyelvismeret nélkül, elszigetelten élnek. Számukra egy lengyel nyelvű baba-mama klub jelentene kimozdulási lehetőséget. A pedagógus-utánpótlásra is szükség van. Legutóbb 2002-ben indítottunk tanárképzést a sziléziai egyetemmel együttműködve. Azóta a tanárok közül sokan nyugdíjba mentek, így újra kellene indítani a pedagógusképzést. Problémák vannak a diplomahonosítással és a nyugdíjfolyósítással is. A nyugdíjba vonulás után csaknem két évbe telik, mire az itt élő lengyelek számára kézbesítik az első nyugdíjat. Ennek az orvoslására – hogy ne kelljen ilyen sokat várni – a konzultól már kaptam ígéretet. Ismerem tehát a gondokat és dolgozom is a megoldásukon, de fontos, hogy folyamatosan kapcsolatban legyek az önkormányzatokkal.

Két olyan ingatlanunk is van, amely komoly lehetőségeket rejt magában, de előbb felújításra szorul. A Budapest XIV. kerületben (Zuglóban) a Stefánia úton álló egykori lengyel külkereskedelmi ház valaha gyönyörű épület volt. Most kihasználatlanul és lepusztult állapotban várja a sorsát. Itt sok mindent meg lehetne valósítani a terveinkből. Már két éve folyik a tárgyalás a tatarozásáról, remélem most már eredményt is hoz. A másik ingatlanunk egy balatonboglári épület. A második világháború alatt Magyarországra menekült lengyelek gyermekei számára jött létre és működött gimnázium a településen, melyben öt év alatt mintegy hatszázan végeztek. Történelmi hellyé nyilvánítottuk, rendszeresen, minden év augusztus 31-én itt tartják találkozójukat az egykori diákok. Ma már idős emberek, sokan közülük nem is élnek, ezért utódaik jönnek az évfordulókra. Az eredeti iskolaépületben ma művelődési ház üzemel, jelenlegi ingatlanunkat e helyett vettük meg. Azt tervezzük, hogy egy nyaralási, oktatási, továbbképzési központot hozunk létre ezen a helyen. Magyar részről már kaptunk anyagi támogatást. A júniusi boglári napokon a lengyel nagykövet is részt vett. A tervvel egyetértett, nagyon tetszett neki az ötlet, és ígéretet tett arra, hogy lengyel oldalról is biztosítanak forrást.

Lengyelországban születtem, ott tanítottam orosz nyelvet az egyetemen. Magyarországra jöttem férjhez, először a rendőrtisztai főiskolán tanítottam orosz és lengyel nyelvet, majd amikor a lányom már nagyobb lett, a lengyel kulturális egyesületbe kerültem, s rövid időn belül a titkára lettem. 1994-ben indultam az első választásokon. A Fővárosi Lengyel Önkormányzatban dolgoztam, majd ennek elnökévé választottak. Az országos önkormányzat alelnökeként, képzett pedagógusként az oktatásért voltam felelős. 2014-től országos elnökként dolgoztam. Új oktatási elgondolást dolgoztam ki azoknak a kislétszámú nemzetiségeknek, akik szórványban élnek, és nem rendelkeznek önálló iskolával. Az Országos Kisebbségi Bizottságban, a miniszteri tanácsadó testületben véleményeztem az oktatással kapcsolatos ügyeket. Ennek lett folyománya az ok-

tatási törvény módosítása. 2004-ben létrehoztuk a Kiegészítő Nyelvoktató Iskolát, s ezzel beléptünk a magyar oktatási rendszerbe. Így ma már biztosított az anyagi háttér a költségvetésből, és a gyerekek bizonyítványában szerepel a tanult tárgy s az osztályzat is. Azóta is jól működnek ezek az iskolák, még a szkeptikusok is elismerték sikerüket. Strassburgban mint magyar oktatási módszert mutattam be ezt a megoldást, sok ország érdeklődött iránta.

Az országgyűlési tevékenység mellett természetesen marad időm, energiám arra, hogy nemzetiségi közösségem rendezvényein részt vegyek, hiszen ez is része a munkámnak. Nem kötelezettségem, de megszervezem az évente megtartott lengyel nemzetiségi napot és az idei, a lengyel függetlenség századik évfordulóját összekapcsoló rendezvényt, a „Függetlenségi Stafétát”. Ez 2018. július 29-én indult a derenki búcsún, majd november 11-én zárul Budapesten, a Függetlenségi Nap központi megünneplésével, de közben átvezet mintegy ötven településen is, ahol lengyel nemzetiségűek élnek. Így nemcsak néhány embert mozgat meg az esemény, hanem valamennyi magyarországi lengyel közösséget. Munkámat a nekem bizalmat szavazókkal szorosán együttműködve végzem az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága, valamint a bizottság Köznevelési és Kulturális Albizottságának tagjaként.

Szolga József horvát nemzetiségi szószóló:

Azzal, hogy 2018-tól egy teljes jogú nemzetiségi képviselő is van az országgyűlésben, csaknem egy évszázad után megvalósult a nemzetiségek parlamenti képviselete. Látványos eredménynek tekinthetjük ezt, amellyel bizonyította létjogosultságát az intézmény. Mi, szószólók persze nem lehetünk teljesen elégedettek ezzel a státusszal, ha a környező országok nemzetiségeinek parlamenti képviseletét nézzük. Mégis értékeljük, hiszen ez volt az első lépés, hogy a nemzetiségek képviselethez jussanak a magyar országgyűlésben. Amit a választópolgárok és a képviselt nemzetiségek önkormányzatai, civil szervezetei, intézményei is látnak az az, hogy valóban stabilizálódott a működési háttér. Kiépülhetett és kiszélesedhetett az intézményi infrastruktúra, aminek egyik előidézője a költségvetési helyzet változása volt. Amint kilábal a válságból az ország, jelentősen megnöttek a költségvetési támogatások. Köszönhetően a nemzetiségek parlamenti bizottságának és azon keresztül a szószólóknak is, akik a költségvetési tárgyalások

során az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségével egyeztetve megpróbálták az országos önkormányzati ügyeket is beépíteni a támogatásokba. Sajnos a 2019-es költségvetés tárgyalásakor ezek nem élveztek elsőbbséget, inkább a helyi és területi önkormányzatok, a civil szféra és a pályázatok keretei nőttek jelentősen. Reméljük, a következő esztendőben az országos önkormányzatok, illetve intézményeik is részesülnek valamilyen kompenzációban. Az elmúlt pár évben elmozdulás történt a garantált minimálbér tájékán, közalkalmazottak lettek a kulturális intézmények vezetői, ahol pedig nőtt az intézményi háttér, ott a személyi juttatásokat, az emberi erőforrásokat is szélesíteni kell. Mindenképpen hasznosnak tartom, hogy sikerült országgyűlési képviseletet szerezni, és létrejött a törvényalkotás kezdeményezésére jogosult nemzetiségi bizottság.

Mivel a lista állítására a jogszabály szerint az Országos Horvát Önkormányzat jogosult, így a horvátok parlamenti képviselőjeként természetesen az OHÖ közgyűlése javaslatait, kezdeményezéseit kell közvetítenem a nemzetiségeket képviselő bizottságban. Amikor sikerül külön szót kapnom, akkor hangoztatom is a véleményeknek, észrevételeknek, amik a közösségtől jönnek és egyeznek azokkal az elképzelésekkel, amiket az OHÖ a ciklus stratégiai programjában meghatározott. Több mint száz önkormányzatunk van, mivel a horvát nemzetiség szóróványban él. Kis településeken a szlovák-osztrák határtól a Vajdaságig, de Budapesten és környékén is, tehát nagy távolságról van szó az önkormányzatok között. Felöleli Magyarország nagy részét, amit be kell járni. Úgy tekintek jelenlegi pozíciómra, hogy az országos listát s a horvát közösséget képviselem, az ő érdekeiket kell megjelenítenem a bizottsági tevékenység során és a parlamenti munkában is. Tanácskozási joggal vehetek részt a közgyűlés munkájában, így az előterjesztések, az ottani vita és a döntések ismeretében, ha szükséges, a bizottságon keresztül törvénymódosítást, illetve a kormányzati szerveknél bizonyos jogszabályi változásokat kezdeményezhetek. Most, hogy a nemzetiségi politika az Emberi Erőforrások Minisztériumából átkerült a miniszterelnökséghez, remélem, még közelebb kerülünk a kormányzati döntéshozatalhoz. Az a célom, hogy élő legyen kapcsolatom a jelenleg működő horvát nemzetiségi önkormányzatokkal. Kezdeményezni fogom, hogy legalább egy képviselőtestületi ülésen, illetve megyei, fővárosi közgyűlésen részt vegyek, ahol közvetlenül lehet majd kérdéseket feltenni, javaslatokkal fordulni felém. Ugyanez vonatkozik a civil szférára is: ha meghívják valamilyen egyesületi fórumra, oda is szívesen elmegyek.

Mivel harminc éve a közigazgatásban dolgozom, az önkormányzati igazgatást szervezem, így egyértelműen hivatásomnak tekintem a közigazgatást. Albizottsági szinten is a jogszabályi környezet javításán kívánok dolgozni, hogy a nemzetiségi önkormányzatok és civil szervezetek megőrizhessék eddigi eredményeiket és szélesíteni tudják a kulturális

autonómiát. Ehhez kapcsolódik a költségvetési szféra is. Összetett a szakterületem. Amiben a bizottság számít a munkámra, annak állók elébe, nem tartok igényt semmilyen pozícióra. A költségvetési tervezés, szabályozás, az államháztartás és a nemzetiségi önkormányzatok, illetve az intézményeik működését érintő jogszabályok – ezek tartoznak az én területemhez, ezen kívánok érdemben munkálkodni.

Az Államigazgatási Főiskolán végeztem 1987-ben, majd az akkori közigazgatásban kezdtem dolgozni. Fél év katonaidő kivételével, ott is ténykedtem megválasztásomig helyi önkormányzatnál. 2007 óta az Országos Horvát Nemzetiségi Önkormányzatnál dolgoztam hivatalvezetőként, az elmúlt időszakban pedig a szószólói munkát is segítettem. Az országos önkormányzatok kezdeményezésére megalakult érdekvédelmi szervezetünk, az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége gesztori feladatait is elláttam. Az elmúlt ciklusban így rálátásom volt az országos nemzetiségi önkormányzatok működésére, az intézményi háttérre, ami előnyt jelent szószólói munkámban.

Az anyaországgal való kapcsolatomban az előző időszakomban indult: tagja, illetve társelnöke vagyok egy határon átnyúló fejlesztésekkel, kapcsolatokkal foglalkozó bizottságnak Somogy és Baranya megye régióban. Amikor helyi önkormányzati elnök voltam, kiépültek a testvér-települési kapcsolatok, melyeket továbbra is ápolni kell. Ha megmarad az a hagyomány, hogy az országgyűlési szószóló tagja a kormányközi vegyesbizottságnak, akkor ennek munkájában is részt fogok venni, valamint az interparlamentáris szekcióban is dolgozom.

A jövőre vonatkozó feladatok közül a következőket emelném ki: a szószóló országgyűlési képviselőnek valamilyen szintű közelítése. Át kell tekinteni a választási jogszabályokat, az anomáliákat jogszabályi helyekkel rendezni kell. Ahogy a költségvetési törvény, a nemzetiségek jogairól szóló és a köznevelési törvény is rendelkezik, azaz forrásokat kell biztosítani a jogok érvényesítéséhez. Ha a nemzetiségek jogairól szóló törvényben garantált a köznevelési lehetőség, akkor azt ne annullálják a költségvetésben különböző kvótákkal, normatívákkal. A jogosultságot összhangba kell hozni a források biztosításával és a végrehajtással.

Kreszta Traján román nemzetiségi szószóló:

Hosszú történelmi hiány után, a 2014. évi országgyűlési választásokkal debütált a nemzetiségek intézményes parlamenti képviselője

is. Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 12. cikke alapján, a szószóló jogállása hasonló a megválasztott országgyűlési képviselőkéhez, azzal az alapvető különbséggel, hogy nincs szavazati joga az Országgyűlésben. A Magyar Országgyűlésben képviselőhez jutott tizenhárom nemzetiségi szószólóból megalakult Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága azonos jogállású a többi állandó parlamenti bizottsággal. Közös nemzetiségi érdekérvényesítési erőt képvisel, amelynek eredményei már megmutatkoztak a nemzetiségi jogok bővülésében, a kormányzati tevékenység ellenőrzésében, a nagyságrendileg jelentősebb normatív, illetve pályázati úton elnyerhető feladatalapú állami támogatások kivívásában, melyek összege a 2018. évi költségvetési előirányzatokkal bezárólag, közel háromszorosára nőtt 2014 óta, és új dimenziójú szolidaritás, együttműködés alakult ki a nemzetiségeket képviselő országgyűlési szószólók között.

Jómagam a Bizottság Köznevelési és Közművelődési Albizottságának tagjaként említhetem meg, mely konkrét ügyekben voltam kezdeményező, illetve szorgalmazó tényező a bizottságban. Például az intézményfenntartó, de valamilyen okból az adott intézmény tekintetében tulajdonjoggal nem rendelkező nemzetiségi önkormányzatok vagyongazdálkodási jogainak kodifikálása és érvényesítése érdekében léptem fel. A köznevelési megállapodások kiszámítható, biztonságos ötéves időtartamra történő megkötését, valamint a nemzetiségi pedagógusok bérpótlékának 15%-ra való emelését szintén szorgalmaztam.

A szószólói mozgási körben megnövekedett lobbizási lehetőségek kiaknázásával különösen a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények, ezen belül is a köznevelési profilúak részére nyújtott beruházási támogatások jelentős növekedését szolgáltam, ami az összes önkormányzati fenntartású iskolánk és óvodánk fejlesztését eredményezte. Ezek közül a leglátványosabb oktatási bázisintézményünk, a gyulai Nicolae Bălcescu Román Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium, valamint a battonyai Magdu Lucian Általános Iskola és Óvoda szinte teljes felújítása. Országgyűlési vonatkozásban megemlítem még, hogy az Alapvető Jogok Biztosa és nemzetiségi ügyekért felelős helyettese előző évi tevékenységéről szóló jelentésük értékelése témájában én képviseltem a Bizottságot.

A magyarországi román nemzetiség kulturális autonómiáját biztosítja, hogy a román oktatási és kulturális intézmények, az elterjedt gyakorlat szerint magyar-román kéttannyelvű óvodák, általános és középiskolák, kollégiumok többségének fenntartója a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata, amely a vonatkozó állami támogatások címezettjeként fedezi azok működési költségeit, így fejlesztésük biztosított. A román nyelvoktató általános iskolák a KLIK rendszerében működnek, az illetékes román nemzetiségi önkormányzatok érdemi beleszólási jogával.

A magyarországi román önkormányzatokkal, intézményekkel és mindenek fölött a román közösségekkel fennálló szoros kapcsolatban állok, s ez különösen igaz a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata vonatkozásában, melynek minden közgyűlésén és fontos ügyében részt veszek. Nem csak az évenkénti átfogó beszámoló révén, hanem napi munkakapcsolatban osztom meg velük tevékenységem részleteit, illetve lényegében folyamatosan konzultálva, együttműködve végezzük munkánkat, s az előzőekben ismertetett eredményekben is közösen vettünk részt.

A közösségünk választópolgáraitól ismételtlen megkapott bizalom jóvoltából, az új országgyűlési ciklusban is a köznevelési és közművelődési albizottságban tevékenykedem, de továbbra is minden olyan ügygel foglalkozni kívánok, amelyek a jogalkotásban és az államigazgatási gyakorlatban elősegítik a nemzetiségi jogok érvényesítését, azok bővítését.

A szószólói intézmény sikeres bemutatkozását örvendetesnek és biztatónak tartom, de továbbra is maradjon célkitűzés a teljes jogú országgyűlési képviselői lehetőség, melynek a német nemzetiség részéről való sikeres, történelmi léptékű megvalósítása minden nemzetiség számára jelentős eredmény. Továbbra is kiemelt területnek tekintem a minél magasabb színvonalú román nyelvű oktatás, az iskolák, óvodák fejlesztését, s ezen belül az elmúlt évek beruházásaiból kimaradt tornatermek létrehozását a battonyai és a kétegyházi iskolákban.

Sok éves adósságunk még, s szeretném elérni, hogy építsük meg végre az állandó román nyelvű szolgálatot teljesítő battonyai ortodox pap részére azt a szolgálati lakást, amely elősegíti tartós helybenmaradását, valamint a battonyai tájházzal kapcsolatos terv megvalósítását.

A magyar delegáció tagjaként az országos önkormányzat elnökével közösen, az Országgyűlés román nemzetiségi szószólójaként továbbra is részt veszek a két ország nemzetiségekkel kapcsolatos kormányzati együttműködésére kijelölt grémiuma, a külügyi tárcák által koordinált kisebbségi vegyes bizottság

A gyulai Nicolae Bălcescu Román Gimnáziumban érettségizett 1966-ban. 1980-ban a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Román Nyelv és Irodalom szakán szerzett tanári diplomát. A rendszerváltás idején kapcsolódott a közéletbe. 2002-2014 között Battonya város alpolgármestere és 1999-től 2014 nyaráig a Magyarországi Románok Országos Önkormányzatának elnöke volt. A 2014. évi képviseléválasztáson az országgyűlés román nemzetiségi szószólójává választották. Tevékenységéért számos elismerést kapott: 2015-ben „A magyarországi románokért” kitüntetés, 2017-ben a Békés Megyéért kitüntetés és a Nemzetiségekért Díjat vehette át. Ez év májusában Battonya város díszpolgárává avatták.

munkájában. Ennek keretében lehetőség van egyeztetni a romániai magyar és a magyarországi román nemzetiségek kölcsönösségi alapon történő támogatásáról is.

Lyubomir Alexov szerb nemzetiségi szószóló:

– A parlamenti szószóló jogintézménye az elmúlt négy évben bizonyította létjogosultságát: a szószólók munkája több területen is eredményes volt. Mit tart az eredmények közül a legfontosabbnak?

– Az országgyűlési szószóló, mint intézmény teljes egészében igazolta létjogosultságát. Az alakulás idején valószínűleg senki nem látta pontosan, hogy mi is lesz a feladata, hogyan és milyen irányban kell elindulni. Az állami vezetőkkel lezajlott bemutató beszélgetések is arról szóltak, hogy az út kitaposása a szószólókra váró feladat. A statisztikák azt mutatják, hogy ez az első ciklusban sikerült. A nemzetiségi szószólók aktivitását a plenáris ülésen tett 169 felszólalás igazolja. A Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága az egyik legtöbbször ülésező testület volt. Jómagam felszólaltam minden költségvetési vitában, képviselve a bizottsági véleményt, de a perrendtartások, Állami Számvevőszéki jelentés kapcsán is képviseltem a bizottsági véleményt. Az Ellenőrzési Albizottság ülésein felvetett témák közül talán a legsikeresebb a nemzetiségi színjátszás ügye. Javasataink alapján jelentős mértékben javult a színházaink finanszírozása, de sikerült újraéleszteni a nemzetiségi színházi fesztivált is. Egyik szervezője voltam annak a tavasszal rendezett konferenciának, melynek témája a nemzetiségek és a törvényhozás volt.

– Milyen kapcsolatban állt azzal a nemzetiségi közösséggel, amelyik az országgyűlésbe küldte?

– A szerb közösségen belül sikerült megőrizni az egységet: nem alakult ki rivalizálás, ellentét az önkormányzat és a szószóló között. Folyamatos maradt az együttműködés. Közösen léptünk fel úgy a hazai, mint az anyaországi partnerek esetében. Talán ennek is köszönhető, hogy e választási ciklusban több kormányhatározat is született, melyek olyan évek óta nyitott kérdéseket rendeztek a magyarországi szerb közösség, valamint a szerb ortodox egyház életében, melyek létfontosságúak nemzetiségünk számára. A Szerb Országos Önkormányzat SZMSZ-e rögzíti, hogy a szószóló állandó meghívottja az Önkormányzat közgyűlésének, de rendszeresek voltak a tájékoztatók is az országgyűlési munkáról.

– *Kérjük, mutakozzon be olvasóinknak!*

– A szószólói megbízatás elnyerése előtt igen sok tapasztalatot szereztem a közoktatás területén, ahol tanárként dolgoztam. Az Országos Közoktatási Szolgáltató Iroda majd az Országos Közoktatási Intézet munkatársaként a nemzetiségi közoktatási területen, például a kétszintű érettségi bevezetésekor tételkészítő bizottság elnökeként. A nemzetiségi önkormányzati oldal képviselőjeként az Országos Közoktatás-politikai Tanácsnak is tagja voltam.

Hat választási cikluson át az egyetlen szerb többségű magyarországi település, Lórév társadalmi megbízatású polgármestereként tevékenykedtem. A nemzetiségi közéletben 1978 óta vagyok aktív. Az országos önkormányzat megalakulásától 2014-ig három ciklusban alelnöki, kettőben elnöki teendőket láttam el.

– *A parlamenti munka mellett marad-e ideje, energiája a saját nemzetiségi közössége rendezvényein, munkájában való részvételre, az anyaországgal való kapcsolatok ápolására?*

– A Szerb Országos Önkormányzat munkájában – tanácskozási jogommal élve – rendszeresen részt veszek. Annak elnökével közösen tárgyalunk mind a hazai, mind az anyaországi partnereinkkel. A magyar–szerb kétoldalú találkozók, a Kisebbségi Vegyes Bizottság ülésein is együtt képviseljük a magyarországi szerb közösség érdekeit.

2015-ben Budapesten alakult meg a régióban élő szerb szervezetek állandó konferenciája, mely azóta is önszerveződő módon működik és képviseli az érintett nyolc országban (Albániában, Montenegróban, Horvátországban, Bosznia-Hercegovinában, Macedóniában, Szlovéniában, Romániában és Magyarországon) élő szerb nemzeti közösségek érdekeit. A Konferencia – egyfajta állandó értekezletként – figyelemmel kíséri a régióban élő szerb nemzetiség szempontjából érdekes politikai eseményeket, illetve törekszik az anyaországi kapcsolatok szorosabbra fűzésére. Bizottságunkban több területen is szívesen vállalnék aktív szerepet. Korábbi munkáim alapján ez lehet az önkormányzati, de az oktatási terület is.

– *Változtat-e eddigi parlamenti munkáján, vagy új feladatokba kezd?*

– Az előző ciklus mérlege egyértelműen kedvező. Kialakultak az országgyűlési munka keretei, a nemzetiségi érdekérvényesítés feltételrendszere, valamint a kapcsolatok a parlamenti frakciókkal, az országgyűlés bizottságaival. Ezt a munkát folytatni kell. Az előttünk álló négy év feladata, hogy szélessítsük azon kereteket, melyek a nemzetiségi szószólók rendelkezésére állnak. Szeretném, ha a ciklus végére a választási törvény úgy módosulna, hogy valamennyi nemzetiség számára biztosítaná a reális megmérettetés esélyét a választásokon.

Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló:

Úgy gondolom, hogy minden nemzetiség számára bebizonyosodott, hogy jó döntés született akkor, amikor sok év után az országgyűlés 2014-ben a szószóló intézményének létrehozásával biztosította a nemzetiségek jogalkotásban való részvételét. Az elmúlt négy évben több területen sikerült előrelépést elérni: a legfontosabb talán a költségvetés, hiszen ma közel négyszer több forrás áll rendelkezésünkre. A nemzetiségi, a köznevelési és a vagyionkezelési törvény módosításával a nemzetiségek számára Magyarországon még biztosabb feltételek állnak rendelkezésre a működéshez. Külön siker számomra, hogy javaslatomra 2016 szeptemberében a magyar és a bolgár országgyűlés egyaránt egyhangúan október 19-ét, Rilai Szent János napját, a Magyar-Bolgár Barátság Napjává nyilvánította.

Miután a Bolgár Országos Önkormányzat és a bolgár közösség a legutóbbi választásokon ismét bizalmat szavazott nekem, folytatni tudom országgyűlési tevékenységemet. Az országos önkormányzat testülete számára minden január elején tájékoztatást adok az előző évben elvégzett feladataimról. Munkakapcsolatunk kiváló, javaslataink minden esetben közös megbeszélések során alakulnak ki, és csak megvitatásuk után születik meg a megfelelő döntés. A jövőre vonatkozó terveinket is együttesen alakítjuk ki.

A Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános és Szakközépiskola idegenvezető–idegenforgalmi szervező szakának elvégzését követően 2005-2008 között a Szent István Egyetem művelődésszervező szakán szerzett felsőfokú képzettséget, majd 2015-től a Nemzeti Közszerződési Egyetemen, a nemzetközi tanulmányok szakon tanult. A magyarországi bolgár közéletbe már fiatalon bekapcsolódott, 2000-2009 között a Bolgár Ifjúsági Egyesület elnöke volt, 2002-ben pedig a Magyarországi Bolgárok Egyesülete közgyűlési tagja lett. 2002-ben a Soroksári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat elnökévé választották, valamint a Bolgár Országos Önkormányzatba is bekerült. 2007-ben a Pest megyei bolgár nemzetiségi önkormányzat vezetését is átvette. 2010 és 2014 között a Bolgár Országos Önkormányzat alelnöke, a Pest Megyei Bolgár Önkormányzat és 2010-től a Soroksári Polgárörsgség Egyesület elnöke. 2014-től a Magyar Országgyűlés bolgár szószólója, valamint a Soroksári Dunáért és Soroksár Városfejlesztéséért Közalapítvány kuratóriumi tagja. Bolgáruul, magyarul, németül, angolul és oroszul is beszél. Honlapja: www.bolgarszoszolo.hu

Munkám szerteágazó és rengeteg feladattal jár, de továbbra is két területet szem előtt tartva kívánom folytatni. Az egyik az anyaországi kapcsolatok továbbfejlesztése, a másik a bolgár nemzetiség megmaradása, kultúrájának a jövő nemzedékei számára történő átadása. A Hungarikum Bizottság megválasztott képviselőjeként a magyar értéktárban szereplő, nemzetiségekhez köthető hagyományok és értékek feltárásáért és azok elismertetéséért kívánok tevékenykedni. A parlamenti munka mellett igen sok energiát fordítok a saját nemzetiségi közösségem és más nemzetiségek rendezvényein való részvételre is, munkámban az anyaországgal, Bulgáriával való kapcsolatok ápolását tartom különösen fontosnak. Ez természetes is a számomra... Ez a munkám.

Sianos Tamás görög nemzetiségi szószóló:

– *A parlamenti szószóló jogintézménye az elmúlt négy évben bizonyította létjogosultságát: a szószólók munkája több területen is eredményes volt. Mit tart*

az eredmények közül a legfontosabbnak?

– A nemzetiségi szervezetek támogatása a 2014. évi 3 milliárd 857 millió forintról 2018-ra 10 milliárd 377 millió forintra növekedett, ami csaknem háromszoros növekedés. Ez mindenképpen a nemzetiségi szószólói rendszer munkájának is hozadéka. Fontos eredmény a görög közösség számára az a törvénymódosítás is, miszerint az oktatási és kulturális intézményt fenntartó nemzetiségi önkormányzatok az általuk használt ingatlanok felett vagyongazdálkodási jogot szerezhetnek. Nálunk ez a beloianniszi iskola és óvoda, illetve művelődési ház és könyvtár kapcsán hozhat jelentős változást a mindennapi feladatok ellátása során.

– *Milyen kapcsolatban állt és fog állni azzal a nemzetiségi közösséggel, amely a Parlamentbe küldte? Kapunációt, ötleteket, kéréseket az országos önkormányzat közgyűlésétől?*

– A nemzetiségi szószólót az országos nemzetiségi önkormányzat delegálta a parlamentbe, ezért számomra természetes, hogy a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata testületével harmonikus kapcsolatra törekszem, munkámat a testülettel fo-

lyamatosan egyeztetve kívánom végezni. Az önkormányzatnak van szószólója, nem a szószólónak önkormányzata.

– *Melyik területen kíván aktívan dolgozni az elkövetkező ciklusban? Önkormányzatok, költségvetés, oktatás, külügy, civilek, más. Hol lát a görög közösség területén tennivalókat?*

– Életutam és korábbi tevékenységem alapján a költségvetési albizottság munkájába szeretnék bekapcsolódni, illetve folytatni kívánom a társadalmi szervezetek pályázatait elbíráló bizottságban kifejtett munkámat is. A görög közösség legfontosabb és legégetőbb feladata a budapesti kulturális központunk végleges befejezése. Jövőre lesz tíz éve, hogy az ingatlant megvásároltuk a Ferencvárosban, a közösség számára nagy esemény lehetne, ha a kulturális intézmény az évfordulón megkezdhetné működését. Másik fontos kérdés az újjörög nyelvtanárok képzése, amely 2006-ban megszűnt Magyarországon. Ebben a témában azt szeretnénk, ha a közeljövőben akár az ELTE-n, akár más felsőoktatási intézményben lehetőség nyílna megfelelő szakemberek képzésére, akik a magyarországi görögök számára az újjörög nyelvet oktathatnák. Nagyon fontosnak tartom, hogy a szószóló ne szakadjon el az általa képviselt közösség mindennapjaitól, ezért egészen biztos, hogy rendszeres résztvevője leszek a görög közösség rendezvényeinek. Az anyaországi kapcsolatok ápolása pedig a szószólói feladat fontos része.

– *Kérjük, mutatkozzon be olvasóinknak!*

– Az észak-görögországi Makrohozi faluban születtem. A görög polgárháborúból menekülő első görög gyermekcsoporttal, 1948. április 7-én érkeztem Budapestre. A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola kereskedelmi szakán szereztem diplomát. Szakmai pályám állomásai: Fővárosi Rövid és Kötöttáru Nagykereskedelmi Vállalat – áruforgalmi előadó (1968-1972), Aranypók Kereskedelmi Vállalat – osztályvezető (1972-1983), Fontana Divatáruház – igazgató (1983-1991). Családommal 1992-ben költöztünk Budaörsre, ahol 1998-2018 között a helyi görög önkormányzat elnöke voltam. A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának 2007-től szószólói megválasztásomig voltam képviselője. Mind szakmai pályafutásom, mind a nemzetiségi területen kifejtett tevékenységem során fontos tapasztalatokat szereztem. Számptalan tárgyalási módszert elsajátítottam, megtanultam kompromisszumot kötni és eredményesen dolgozni.

Balányi Klára és Mayer Éva összeállítása

Szent Cirill és Szent Metód a Kárpát-medencében

Paulik Antal szlovák országgyűlési szószóló szűzbeszéde az Országházban

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Asszonyok és Urak!

Napirend utáni felszólalásommal Európa társ-védőszentjeiről, Szent Cirillről és Szent Metódról szeretnék megemlékezni. Ma, amikor gyakran emlegetjük Európa, illetve a Kárpát-medencei népek keresztény gyökereit, úgy gondolom, nem haszontalan, ha felidézzük, hogy hazánk területén a keresztény hit terjesztése, intézményesülése nem Szent István megkeresztelkedésével kezdődött.

„Népiünk meg van keresztelve, még sincs tanára. Nem értjük a görög és a latin nyelvet... Nem ismerjük sem az írott betűket, sem azok jelentését, ezért küldjön hozzánk tanárokat, akik megokosítanak bennünket a Szentírás szavaiban és azok jelentésében”. A kilencedik század második felében fordult e szavakkal Raszisztzláv morva fejedelem Bizánc akkori uralkodójához, III. Mihályhoz. Amikor az úgy döntött, hogy eleget tesz a kérésnek, a két fivér, Cirill és Metód számítottak a szóba jöhető legjobb választásnak. Korábban misszionáriusként már jártak a kazároknál, ahol bizonyították hozzáértésüket és – nem mellékesen – megtalálták Szent Kelemen vértanú pápa ereklyéit. Emellett mindketten kitűnően ismerték a Szaloniki környékén élő szlávok nyelvét.

A két hittérítő és kísérőik 863-ban érkeztek meg a Morva Birodalomba. Nem jöttek üres kézzel. Magukkal hozták a görögből szláv nyelvre fordított keleti rítusú keresztény szövegeket, a Biblia egyes részeinek fordítását, valamint egy új, szláv ábécét – az úgynevezett glagolitát –, amelyet szintén Cirill állított össze görög és a héber írásjelek alapján.

Történészek egybehangzó véleménye szerint a korabeli Európa keleti, dél-keleti részén élő szláv népek ugyan nem beszéltek teljességgel azonos nyelvet, azonban azt is egyöntetűen állítják, hogy az egyes régióban élő szláv törzsek minden gond nélkül megértették egymást. Lényegében ennek is köszönhető, hogy ma a hazánk területén élő szláv nemzetiségek – valamint a szomszédos szláv nemzetek – egyaránt a két hittérítőhöz kötik a szláv írásbeliség megjelenését Pannóniában, illetve a közösségeik anyaországában. A két szaloniki fivérhez kötődik a szláv nyelvű írásbeliség megalapozása, a szláv nyelvű liturgia terjesztése mellett a mai Zalavár területén megalakított első, papokat képző iskola létrehozása is.

A két fivér a morvaországi térítő missziót megszakítva, 867-ben Rómába utazott, hogy a térségünkben aktív frank hittérítők támadásait kivédjék, és a pápa, II. Adorján jóváhagyását kérik a szláv nyelvű litur-

gia használatához. Az útra magukkal vitték Szent Kelemen ereklyéit is. Talán ennek is köszönhetően elnyerték a pápa támogatását, aki Cirill Rómában bekövetkezett halála után arra ösztönözte Metódot, hogy térjen vissza Morvaországba és Nyitra környékén folytassa tevékenységét. Támogatása megerősítésére nem csupán a szláv nyelvű szertartásrendet engedélyezte, hanem érsekké is kinevezte őt.

Metód 885-ben bekövetkező halálát követően tanítványait a frank hittérítők elűldözték a Kárpát-medencéből, azok ezután Bulgáriában, Csehországban és Lengyelország déli részén folytatták Szent Cirill és Szent Metód munkásságát, illetve terjesztették tanításukat. A szláv – vagy ahogyan ma emlegetjük –, ószláv nyelv az ábécének és az erőteljes egyházi használatnak köszönhetően fejlődésnek indult, mára Európa lakóinak igen nagy hányada beszéli a belőle kinőtt szláv nyelvek valamelyikét.

A történeti Magyarország szláv népeinek körében Szent Cirill és Szent Metód tisztelete túlélte a népvándorlás zűrzavarát, majd a katolikus egyház Szent István általi újraszervezését, és mind a mai napig élő hagyomány. Innen eredeztetjük keresztény gyökereinket és a glagolitából vezetjük le anyanyelvű írásbeliségünket. Eppen ezért döntött úgy az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése – kevéssel megalakulását követően –, hogy a két szaloniki szent emléknapiját teszi meg nemzetiségünk legnagyobb ünnepévé.

A magyarországi szlovákok 1996 óta ünneplik július első szombatján a Magyarországi Szlovákok Napját – idén az újratelepítésének 300. évfordulóját ünneplő Békéscsabán. Az ünnep keretében évről évre megemlékeznek a két szentről, akiket II. János Pál pápa 1980 decemberében Európa társ-védőszentjeivé nyilvánított.

A Zalavár melletti Szent Cirill és Szent Metód Emlékparkban, ahol a szláv hittérítőknek más szláv nemzetiségek, a bolgárok és a szlovének is állítottak emlékoszlopot, a Fővárosi Szlovák Önkormányzat 2013-ban avatta fel a két szent egész alakos bronzszobrát. A Magyar Honvédség és a Szlovák Köztársaság fegyveres erőinek tábori püspöksége immár nyolcadik éve szervez itt megemlékezést július 5-éhez kapcsolódóan. Európa társ-védőszentjei tehát máig elősegítik a két nemzet – a szlovák és a magyar, illetve tágabban, a magyarság és a környező szláv népek közötti megértés szellemének ápolását.

Köszönöm a figyelmüket!